

a Paternitate et Filiatione. Fundatur haec ratio in his, quae SS. PP. scripsere. Augustinus enim (4) ait: »hoc solo numerum insinuant, »quod ad inuicem sunt, non quod ad se sunt«. S. Fulgentius (5): »relatiua nomina, inquit, Trinitatem faciunt, essentialia vero nullo modo triplicantur«. Boëtius tandem (6): »substantia, ait, continet vnitatem, relatio multiplicat vnitatem«. Habetur tertio: quod sicut relationum perfectio est ipsa perfectio essentiae; ita relationum existentia est ipsa essentiae existentia; quin haec in Deo multiplicentur: quoties enim Scriptura de Dei existentia loquitur, semper eam essentiae adplicat. Sic Exod. III. Deus de se dicit: ego sum qui sum . . . qui est misit me ad vos; quorum verborum sensus est, *ego sum qui est*, seu cuius essentia est existere. Patres similiter vt demonstrarent contra Arianos Verbum esse eiusdem cum Patre essentiae ad identitatem cum illo in existendo recurrebant: contentibus siquidem Arianis Verbum non habere Dei essentiam, quia tempus fuit in quo Verbum non erat; Patres reponebant, Verbum Dei essentiam habere, quia semper extiterit: Catholicis itaque simul et Haereticis exploratum hoc erat, quod existentia ratione essentiae conueniat, et quod vbi est vna essentia, ibi sit vnum esse, et vbi vnum esse, vna essentia.

Quando ergo Patres ponere videntur in diuinis existentias plures, quod facere creduntur Augustinus, Cyrillus, et S. Thomas (7), aut sunt eorum sententiae de quidditate, seu notione accipiendae; alia quum sit Dei notio qua Deus est, alia qua Pater est; aut de propria cuiuslibet Personae subsistentia. Praeter eam enim absolutam, communemque toti Trinitati, adstruimus et tres alias relatiuas, prout sunt illae modi quidam peculiare existendi, quibus Personae constituuntur plenarie indiuidua. Hoc quod Conciliorum auctoritate, inter quae Nicaenum I., Constantinop. I., et Lateranense II. ita definiuntur; Patrumque testimoniis, Cyrilli praesertim et Athanasii (8), ne omnes recenseamus, id adstantium, de fide habemus. Ceterum si id subsistentia sit, quod ratio in Deo est per se existendi, vna tantum illa erit, quemadmodum de existentia dicebamus. Si enim »omnis res, vt Augustinus loquitur (9), ad se ipsam subsistit; »quan-
»to

(4) Tract. xxxix. in Ioann.

(5) Lib. de Trinitate.

(6) Lib. de Trinitate.

(7) In Psalm. lxxviii. et Lib. vii. de Trinit. cap. 4. — Dialog. de

Trinit. Lib. I. — Quaest. ix. de

Por. art. 5.

(8) De Trinit. Lib. III. — Serm. de

Deipara.

(9) In vii. de Trinit. cap. 4.

»to magis Deus? Vna est ergo subsistentia, quoniam vna est in Deo substantia, quae per se existit. Haec subsistentia vna dicitur ad se, quomodo vna diuinitatis natura; tres autem subsistentiae relatiuae dicuntur ad aliud, quemadmodum tres Personae. Vtrumque hoc munus complexus fuit Agatho Papa dicens dari »trium subsistentiarum vnam subsistentiam«. Atque hoc pacto discrepantes Scholarum opiniones in concordiam venisse nobis videtur, atque quae ingenue Theologo digna erant dixisse.

CAPVT V.

De Personae vocabulo, eiusque in Ecclesia vsu, ac successu historice agit: Diuinarum Personarum notionem exhibet: earum communes proprietates tradit.

Hoc vocabulum haud expresse, explicatque in sacris literis legimus; tamen dissertissime in illis res per illud significata traditur, nempe, Pater, Filius, et Spiritus Sanctus. Videtur nomen istud Boetio (1), vt S. Thomas commemorat (2) »ex his personis traductum, »quae in comoediis, tragoediisque homines repraesentabant. Personae enim a personando dicta est; quia concauitate ipsa maior, necesse est, vt voluatur sonus. Alius tamen est apud Philosophos, et Theologos huius nominis vsus; nempe ad designandum indiuiduum, seu singulare quiddam in humana natura subsistens. Hinc celebris apud Theologos tradita a Boetio (3) personae definitio; »rationalis naturae indiuidua substantia«. Qua quidem id docemur, personae rationem neque accidentibus conuenire, neque etiam omnibus substantiis; sed iis tantummodo, quae rationis sunt participes, siue illae corporeae sint, siue corporis expertes; tum iis quae singulares sunt; non autem vniuersalibus naturis. Haec huius nominis origo, haec notio: quod congruentissime in vsu vocatum, quum de Deo loquimur, vel ipsa Ecclesiae adtestatio ratum, fixumque suadet. Coepisse autem illud adhiberi a Latinis quum Sabelliana haeresis orta est, tenet Facundus Hermianensis (4), haec scribens: »nam sic Ecclesia Christi, etiam quum necdum ad distinctionem »Patris, et Filii, et Spiritus Sancti vteretur nomine personae, tres
»cre-

(1) In Lib. de duabus nat.

(2) Prima Parte, q. xxix. art. 5.

(3) Lib. de duabus naturis.

(4) Lib. I.

credidit, nempe Patrem, et Filium et Spiritum Sanctum :: Per-
sonarum autem nomen, non nisi cum Sabellius impugnaret Eccle-
siam, necessario in vsum praedicationis adsumtum est; vt qui sem-
per tres crediti sunt, et vocati, Pater, et Filius et Spiritus Sanc-
tus, vno quoque simul et communi Personarum nomine vocaren-
tur. Sane ad Sabellianam haeresim retundendam Personae voca-
bulum sedulo adhibet auctor libri de Trinitate. Quas vero Latini Pa-
tres Personas dicebant, Graeci hypostasis nomine vocare coeperunt;
non tamen omnes nomen istud vt idoneum ad Trinitatem explican-
dam statim admississent. Haec trium Personarum, vel totidem Hy-
postaseon professio magnas in Oriente turbas commouit; quin Orien-
tis et Occidentis Ecclesias inter se commisit, quum Graeci adse-
rent vnam vsiam, et tres hypostases, Latini vero vnam hyposta-
sim, siue vsiam, Personas tres: qua ex controuersia dissidium il-
lud Antiochenae Ecclesiae ortum est, in quo Catholicarum partium
duo eodem tempore Episcopi constituti sunt, vti Basilius refert (5),
alius quidem Eustathii sectatorum, alius sectatorum Meletii: sed et
erat Arianorum alia pars; quo tandem Ecclesia illa in tres partes
scissa erat. Diligentissime factum istud a Petauio describitur: ipsum
consulite (6). Neque solum Latinos inter et Graecos, sed et inter
Graecos ipsos discordia versabatur. Inter istos res composita est in
Concilio Alexandrino anno 362; vbi in examen vocati, protestati
sunt se in Sanctam credere Trinitatem, quae vere in vna Deitate
sit et subsistat, neque per tres hypostases diuersam naturam et
substantiam, aut tres Deos intellexisse. Illi item, qui vnam tantum
hypostasim dicebant, se nemine in Sabellii sensu loquutos
vmquam fuisse, adeo vt Filium, et Spiritum Sanctum hypostasi ca-
tere existimarent, professi sunt; atque vnam hypostasim dicere et
credere, hypostasim pro substantia sumentes, eo quod vna eadem-
que in Patre, et Filio, et Spiritu Sancto illa sit. Ita quaestionem
hanc, ad voces solas redactam, finierunt; atque in Fide Catholica om-
nes conuenire videntes, siue vnam tantum, siue tres hypostases ad-
mitterent, Arium et Sabellium damnarunt, et Schismati finem im-
posuerunt.

Non omnino tamen discordia ista sublata est, sed inter Catho-
licos diu perdurauit: qui enim e Meletii partibus stabant, Alexan-
drino decreto non obstante, Latinos etiam vrgebant, vt tres hyposta-

(5) Epist. cccxlix. (6) De Trinit. Lib. iv. cap. 4. n. 10.

tales faterentur. Testatur id Hieronymus scribens (7), se hominem
Romanum ab Syris, et Antiochensibus exagitatum esse, quod tres
hypostases nollet fateri aperte, veritus ne hoc nomine vsia signifi-
cicaretur. Ipsius verba adducamus: "non noui, inquit, Vitalem, Me-
letium respuo, ignoro Paullinum" (nempe tres isti, Sozomeno re-
ferente, erant tunc Antiochiae, suae quisque partis Episcopi: vi-
talis enim Flauiano succensens, factus illius Secrae Episcopus fuerat)
"nunc igitur (prosequitur Hieronymus) ; proh dolor! post Nicae-
nam fidem, post Alexandrinum, iuncto pariter Occidente, decre-
tum, trium hypostaseon ab Arianorum Praesule, et Campensi-
bus nouellum a me homine Romano nomen exigitur. ; Qui, quae-
so, ista Apostoli prodidere? ; Quis nouus magister Gentium Paul-
lus haec docuit? Interrogemus, quid tres hypostases posse arbi-
trentur intelligi. Tres personas subsistentes, aiunt: respondemus,
nos ita credere. Non sufficit sensus: ipsum nomen efflagitant, quia
nescio quid veneni in syllabis laet", cet. Haec Hieronymus Epis-
tolam claudens Damasum Pontificem inixe precando vt auctori-
tatem suam exerceat; qua interposita, communionemque Paullino
data, adeptus hic est Occidentis Ecclesiarum societatem, nec non
et Athanasii, et Epiphani, quos Hieronymus sequutus est. Cum
Meletio vero Orientales communionem colebant, inter quos Basili-
us, ambo Gregorii, ac ceteri, vno Athanasio refugee. Tandem
Meletius cum Paullino ipso communionem inuit, ea conditione mu-
tuo accepta, vt alterutro vita functo, alter in solidum Ecclesiam
obtineret. Sed Meletio mortuo, ac Flauiano in ipsius locum ordi-
nato, rursus schisma Antiochiae renouatum est, quoad vsque Theo-
phili Alexandrini opera Flauiano cum Papa Siricio conciliato, subla-
tum, penitusque extinctum fuit.

Itaque ex narratione ista historica habetur: per multa saecula
non conuenisse cum Graecis Latinos circa modum loquendi de Tri-
nitate; et contentionem magnam fuisse inter eos, de nomine qui-
dem, de tribus in Deo hypostasibus admittendis; quae contentio et
inter Graecos ipsos grassata est. Habetur deinde: usurpari quum vo-
cem *hypostasis*, tum *Personae*, non quidem in Grammaticorum
rigore acceptas, sed ex solo vsu Ecclesiastico, ad id exprimendum
quod singulare in Trinitate est. Demumque habetur: vocem Grae-
cam *Hypostasis* desiisse tantisper et apud Graecos, at apud Lati-

nos,

(7) Epist. lviii. ad Damasum.

nos, vt ea essentia significaretur, eam transferentes ad significandam personam.

Quam vero apte, conuenienterque; *Personas* nomen Ecclesiae in vsum adsumserit, vt de Deo loqueretur, ex ipsa nominis significatione superius tradita euidenter conuincitur. Significat enim illud quod est in natura rationali, seu intelligente, perfectissimum: Deus autem infinite perfectus quum sit, rerum omnium perfectiones vnus in se continet: quin multo praestantius Deo, quam cuiuslibet alio naturae intelligentis indiuiduo nomen istud conuenire. S. Thomas animaduertit, quum a dignitate impositum sit. Sunt eius verba (8): »quia magnae dignitatis est in natura rationali subsistere, ideo omne indiuiduum rationalis naturae dicitur persona. Sed dignitas diuinae naturae excedit omnem dignitatem: et secundum hoc maxime conuenit Deo nomen Personae.«

Fateamur autem Caluio oportet, in veteris nouique Testamenti libris hoc nomen nusquam expresse legi. Quid tamen inde? Abstinentium propterea ab illo erit? Sic ille argumentatur, vt adnotauimus de relationibus agentes; nimis vero incepte, insulseque. Nam si nulla alia de Deo adserenda forent, quam quae sunt in sacris litteris expressa, iam fas non erit de Deo alia lingua loqui nisi illa qua Scriptura tradita est; hebraice nimirum, aut graece; quod perabsurdum esse nemo non videt. »Ad inuenienda itaque noua nomina (verba sunt S. Thomae) antiquam fidem de Deo significantia coegit nos necessitas disputandi cum haereticis. . . Nouitas haec vitanda non est, quum non sit profana, utpote a Scripturarum sensu non discordans: docet autem Apostolus profanas uocum nouitates vitare.«

Hinc ad germanam huius nominis *personae* notionem uenientes, illam absolutam quidam, relatiuam alii Scholastici iudicant: nam quum Persona ad aliud non dicatur, sed ad se, absolutum nomen videtur esse, non relatiuum; sed quum de tribus vere enuntietur, sunt enim tres diuinae Personae, non absolutum, sed relatiuum adparet: absoluta siquidem, utpote ad naturam Dei spectantia, quae vna est, non nisi singulari numero praedicari possunt: non enim tres Deos, Dominos tres dicere possumus, cet.; sed Deum vnum, Dominum vnum, cet.; quoniam nomina haec absoluta sunt, seu, vt dicunt, essentialia. Placet tamen has inter, aliasque Scholasticorum

(8) Prima Parte, quaest. xxix. art. 3. ad 2.

rationes varias, S. Thomae doctrina (9): quod licet persona in communi substantiam rationalis naturae indiuiduam, in se quidem indistinctam, sed distinctam ab aliis, tantum dicat, proindeque in significatione personae in communi determinate relatio non includatur, sed possit persona ab aliis, et non per relationem, distingui; verum quia in Deo realis in Persona distinctio non aliunde quam ex relatiua oppositione ostendi potest, et relatio in diuinis substantia per se subsistens est; ideo in Personae diuinae significatione relatio includitur; non quidem eo sensu quo relatio ad terminum est, sed quatenus per modum hypostasis significatur, quae non nisi vt relatione distincta in diuinis significari potest.

Ceterum haec quasi per antecessum in capitis praecedentis corollariis dicta fuere, vbi ex instituto Patrum testimonis, ac rationibus firmata sunt. Ex omnibus vero liquet germana diuinarum Personarum notio, seu nominis *Persona* ad diuina translata: quod nempe relationem illud importet, ratione cuius habeat diuina natura quod alteri sit incommunicabilis Personae. Significatur autem haec Personarum mutua incommunicabilitas, seu distinctio propriis characteribus, quibus Personae cognoscuntur. Sunt hi: Inascibilitas, Paternitas, Filiatio, communis Spiratio, et Processio. Necessitas ipsa, ait S. Thomas I. P., quaest. xxxii. art. 2. hos characteres in diuinis ponere coegit, vt scilicet possemus interrogati de Trinitate respondere. Sic Sabelliano petenti, cur Pater, Filius, et Spiritus Sanctus sint tres Personae; respondemus characteribus, seu notionibus propriis, videlicet Paternitate, Filiatione, et Processione. Hinc adparet non esse vnum idemque Personarum relationes, et Personarum notiones.

Iam vero quum diuinarum Personarum vnam in alia esse, in Euangelio sit aperte testatum, praesertim Ioann. xiv. vbi Christus semel iterumque ait; »ego in Patre, et Pater in me est«, solidissime quidem Patres ac Theologi *Circumin sessionem*, seu mutuam quasi sessionem, et inhabitationem, qua vna Persona in alia dicitur esse, inter eas statuerunt. Ex ea enim inuictissimum sumitur argumentum et contra Arianos, et contra Sabellianos. Contra primos quidem: nam si Pater in Filio, et vicissim Filius in Patre est, consubstantialia illos esse oportet; vtrumque pariter immensum, vtrumque increatum: neque enim in omnibus locis, in quibus existit Deus,

(9) Prima Parte, quaest. xxix. art. 4.

esse potest qui non est immensus, neque essentiam diuinam penetrare, ac intime peruadere potest qui non est increatus. Hinc S. Augustinus (10): »ceterum, inquit, in illa summa Trinitate tantum est vna, quantum tres simul; nec plures aliquid sunt duae, »quam vna, et in se infinitae sunt. Ita et singula sunt in singulis, »et omnia in singulis, et singula in omnibus, et omnia in omnibus, »et vnum omnia«.

Contra Sabellianos quoque: si enim Pater in Filio est, et vicissim in Patre Filius; non ergo vna, sed duae Personae sunt: nam qui in alio est, distinctus absdubio ab illo esse debet. »Eo ipso (ait »Cyrillus) (11) quod ait Christus, hunc in illo, et illum in hoc videri, identitatem Deitatis, et vnitatem substantiae monstrari dicit. Quum autem alterum in altero inesse adserit, excludit illud, »vt ne quis aliquid vnum esse numero putet«.

Quomodo autem Pater in Filio, et hic in illo sit, solide nitideque explicat S. Thomas (12), tria adnotans considerari in Patre et Filio posse (quod et de Spiritu Sancto est intelligendum); essentiam, quae in vtroque vna est eademque; relationem, qua Pater a Filio distinguitur; atque originem, quam Filius a Patre ducit; et secundum tria haec explicat Patrem in Filio, et Filium in Patre esse. Quum enim Pater sit sua essentia, quam absque transmutatione Filio communicat, si Patris essentia in Filio est, in Filio Pater sit necessum est, ac item in Patre Filius, quum et hic sua essentia sit.

Secundum relationem etiam Patrem in Filio, et Filium in Patre esse oportet; iuxta commune siquidem Philosophorum effatum *relatiua sunt simul cognitione*, quatenus vnum absque altero cognosci nequit. Tandemque et secundum originem in Filio Pater, et in Patre Filius est, quoniam Filius a Patre vt Verbum procedit, cuius natura est in *Dicente* manere.

Duo itaque circuminseccionis idea offert; Personarum scilicet, distinctionem, earumque consubstantialitatem. Quae duo XI. Tolentana Synodus his verbis expressit: »sicut splendorem luci videmus »inseparabiliter inhaerere, sic confitemur Filium a Patre separari non »posse. Tres ergo illas vnus atque inseparabilis naturae personas sicut »non confundimus, ita separabiles nullatenus praedicamus; quando »quidem hoc nobis dignata est ipsa Trinitas euidenter ostendere, vt »etiam

(10) Lib. vi. de Trinit. cap. 10.

(11) Lib. xii. Thesaur.

(12) Prima Parte, quaest. xlii. art. 5.

»etiam in omnibus, quibus voluit singillatim personas agnosci, vnam »sine altera non permittat intelligi: nec enim Pater absque Filio »cognoscitur, nec sine Patre Filius inuenitur: relatio quippe ipsa »vocabuli personalis Personas separari vetat«. Eadem ferme in cap. *Dammamus de Sum. Trinit. et Fide Cath.* legimus.

Praeter circuminseccionem istam, aliam ex diuinarum Personarum proprietatibus, earundem Missionem considerare oportet: diuinas enim Personas mitti, fidei caput est auctoritate Scripturarum firmissime constitutum. Est autem Missio diuina vnus Personae ab altera processio, nouusque modus existendi in rebus creatis per operationem externam. Ita S. Thomas (13). Reperitur ergo in Missionem ista aeterna, Personae quae mittitur, a mittente origo, editusque in rebus creatis temporarius effectus, secundum quem existere in iis dicitur. Interroganti propterea, an diuinarum Personarum missio temporaria sit, an aeterna, respondendum erit cum eodem S. Doctore (14), eam ex parte esse aeternam, ex parte etiam temporariam: aeterna quidem illa est, si spectetur Processio originis, Filius enim ab aeterno ad intra processit vt sit Deus; temporaria vero, vt dicit exitum Personae procedentis a mittente, quod proprie est missio Personae ad temporalem aliquem effectum, quemadmodum datus fuit in tempore Filius vt sit homo visibiliter, vel vt sit in homine etiam inuisibiliter. Hinc temporaria missio, alia visibilis, inuisibilis altera est. Si effectus ad quem Persona mittitur visibiliter fiat, erit eius missio visibilis: eiusmodi fuit Filii missio per Incarnationem, et Spiritus Sancti sub specie linguarum super Apostolos: quod si effectus inuisibiliter fiat, missio erit inuisibilis, sicut est vtriusque missio, dum per dona et gratiam homines interius iustificanti Filius vt iustificationis auctor, Spiritus tamquam iustificationis indicium. Vtramque hanc missionem complexus est Augustinus paucis hisce verbis (15): »aliter, inquit de aeterna Sapientia loquens, mittitur, vt sit cum homine, aliter missa est, vt ipsa sit homo«. Absit tamen vt quis opinetur missiones istiusmodi imperio, aut consilio fieri; auferretur quidem perfectissima diuinarum Personarum aequalitas: qui enim per imperium, vel per consilium mittitur, vt a Duce miles, a Domino seruus, inaequalis ac minor mittente necesse est vt sit, eique subiaceat: id quod de diuinis Personis omni-

Vv 2

no

(13) Prima Parte, quaest. xliii. art. 1.

(14) Ibidem, art. 2.

(15) Lib. iiii. de Trinit. cap. 20.

no aequalibus, non nisi impudentissime suspicari etiam quis posset. Neque qui mittitur a mittente separatur, atque extra illum ponitur, quod in creatis certissime contingit; nam et mittens, et qui mittitur, erant prius in loco ad quem missio fit, et vnicuique qui missus est ibi nouo quodam modo incipit esse. Haec missionis notio, haec partitio: ex quibus deinde colligere est solum Filium, et Spiritum mitti, non vero Patrem. Fit enim diuina missio secundum vnius Personae ab alia originem: vnde quum Filius a Patre, Spiritus Sanctus ab vtroque, Pater autem a nullo procedat, Filium tantum et Spiritum Sanctum mitti manifestum est. Dissertissime Augustinus (16):

»solum Pater, inquit, non legitur missus, quia solus non habet auctorem, a quo genitus sit, vel a quo procedat; non enim splendor aut feruor ignem, sed ignis mittit, siue splendorem, siue feruorem.«

Sed difficultas hic versatur non contemnenda: an scilicet diuina Persona ab ea solum mittatur, a qua procedit, an ab ea quoque, a qua non ducit originem. Ita quidem ab antiquis Ecclesiae Theologis controuersum est, quorum varias sententias, postquam memorat S. Thomas, quid in vnaquaque veri reperitur exponit. Iudicasse aliquos, refert, non nisi ab ea, a qua procedit, diuinam Personam mitti posse, Augustinum e contrario docere, ait, Filium quidem non a Patre solum, sed et a se, et a Spiritu Sancto; hunc etiam non a Patre, et Filio tantum, sed et a se mitti. Pergit deinde S. Thomas (17) vt ostendat harum sententiarum veritatem: »quum dicitur, ait, aliqua Persona mitti, designatur et ipsa Persona ab alio existens, et effectus visibilis, aut inuisibilis, secundum quem missio diuinae Personae attenditur. Si igitur mittens designatur vt principium Personae quae mittitur, sic non quaelibet Persona mittit, sed solum illa cui conuenit esse principium illius Personae: et sic Filius mittitur tantum a Patre, Spiritus Sanctus autem a Patre et Filio. Si vero Persona mittens intelligatur esse principium effectus, secundum quem attenditur missio, sic tota Trinitas mittit Personam missam«. Res fit exemplo perspicua. Quum Christus Dominus se missum in mundum dicit vt caro fieret, et humanum genus redimeret, si in hac eius missione duo simul spectare velimus, aeternam scilicet a Patre originem, nouumque illum effectum, ad quem certo tempore missus est, nemo vnus dubitare poterit a solo Patre missum Filium esse, a quo solo procedit.

Ce-

(16) Lib. II. de Trinit. cap. 5.

(17) Prima Parte, art. 8. quaest. XLIII.

Ceterum si ab aeterna eius a Patre origine segregemus effectum illum, et hunc solum complectamur, dubitari item nequit, quin tota Trinitas Filium misserit, tota siquidem, et corpus, quod Christus induit, in vtero Virginis compegit, et animam creauit.

Sed iam reliquas diuinarum Personarum proprietates persequamur, adpropriationem nempe, et aequalitatem. Est adpropriatio determinatus loquendi modus, quo adtributa et operationes singulis Personis communes vni, vel alteri tribuuntur. Sicut enim, ait D. Thomas (18), ex creaturis quae nobis magis sunt notae in cognitionem Dei vnus venimus, ita ex praedicatis Dei essentialibus, quae nobis magis manifesta sunt quam propria personarum, ad manifestandas, quo possumus modo, Personas diuinas procedimus. Fundatur autem modus iste potissimum in similitudine. Hinc quia aeternitas sine principio est, et Pater in diuinis principium non habet, illi aeternitatem adpropriumus: quia pulchritudo seu species debitam proportionem et nitorem habet, et Filius est Patris imago, eius substantiam perfecte exprimens, Filio pulchritudinem, et speciem adplicamus: similiter quia amor ad vsum seu fructum tendit, et Spiritus Sanctus amor est, ipsi vsum tribuimus. Hac ipsa ratione Patri potentiam, quae dicit rationem principii; Sapientiam Filio, quum sit Sapientiae expressio, seu loquutio; et Spiritui Sancto bonitatem adpropriumus. Id autem et ex Scripturis didicimus, quae Patri potentiam adscribunt: sic Marci XIV., Luc. I., Psalm. LXXXVIII., aliisque in locis; Filio Sapientiam vt Prouerb. VIII. et IX., Sap. VII. VIII. IX. et X., et Eccl. XXIV.; Bonitatem tandem Spiritui Sancto: ita Lucae XI., Psalm. CXLII., Esdrae IX., et Sap. XII.

Quemadmodum vero adpropriationem, sic et aequalitatem ponere in Deo necesse est, ait S. Thomas (19): inter plura enim quorum non est accipere maius aut minus, proprietates ipsa versatur: quum itaque Personae diuinae, plures licet sint, maius aut minus accipere haud possint; in eis enim vna magnitudo, vna quantitas, vna essentia est; aequales sint oportet: neque enim aequalitas ab alio quam ab essentia sumitur: hinc et in relationibus diuinae Personae aequales dicendae: praesertim ex eo, quod licet in Patre non sit Filiatio, neque in Filio Paternitas, prout nominibus istis exprimuntur, sunt tamen per circum-
insessionem, vti dictum est.

LI-

(18) Prima Parte, quaest. XXXIX. art. 7. (19) Ibidem, quaest. XLII. art. 1.